

1. ΛΙΒΥΗ : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/07/2025

Σελίδα: 7

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΟΝΕΙΡΟ**
ΤΟΥ **Π. Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ**

Λιβύη: στρατηγικά λάθη και επιλογές

Η Λιβύη προκαλεί βάνουσα την Ελλάδα. Αλλά πώς κατέληξε η Λιβύη ως οιοσεί προτεκτοράτο στην αγκαλιά της Τουρκίας; Κατέληξε γιατί η Τουρκία της προσέφερε «γην και ύδωρ» ενώ η Ελλάδα διέπραξε το ένα στρατηγικό λάθος μετά το άλλο. Την τρέχουσα κρίση με τη Λιβύη άναψε η κατάθεση του ελληνικού θαλάσσιου σχεδιασμού «με ακρότατα όρια θαλάσσιων ζωνών» τον περασμένο Απρίλιο. Είχαμε επισημάνει τότε ότι αυτό ήταν λάθος και ότι η Τουρκία θα αντιδρούσε βίαια. Αντιδρά μέσω Λιβύης (**Π.Κ. Ιωακειμίδης**, «Οι βλαβερές συνέπειες ενός σχεδιασμού, ΘΣΧ», «ΤΑ ΝΕΑ», 24/4). Οι λόγοι υποβάθρου όμως πάνε βαθύτερα. Ειδικότερα:

Πρώτον, η Ελλάδα απέτυχε να δει τον κίνδυνο εισπίδσης της Τουρκίας στη διαδικασία οριοθέτησης θαλάσσιων ζωνών. Ελλάδα και Λιβύη άνοιξαν το 2008 τη διαδικασία οριοθέτησης. Αλλά η Αθήνα επέμεινε σε ανελαστικότητα θέσεων (επήρεια Γαύδου κ.λπ.), η οποία σε συνδυασμό με τους μαζιμαλισμούς της Λιβύης (κλείσιμο Κόλπου Σύρτης, ακραίες θέσεις ευθυδικίας) και την πολιτική ανατροπή του 2011 οδήγησαν τη διαπραγμάτευση σε ναυάγιο. Εάν η Αθήνα είχε επιδείξει το 2010 διορατικότητα και ευελιξία θέσεων, θα είχαμε πιθανότατα καταλήξει σε συμφωνία οριοθετήσεων. Θα είχε επομένως κλείσει το θέμα χωρίς καμιά δυνατότητα της Τουρκίας να παρέμβει. Η Τουρκία αξιοποίησε το κενό, έδωσε στη Λιβύη μεγαλύτερη θαλάσσια έκταση με το παρόνομο μνημόνιο που συνήψαν.

Δεύτερον, ο βασικός λόγος ωστόσο τόσο για το τουρκολιβυκό μνημόνιο όσο και για την απόλυτη πρόδωση της Λιβύης στην Τουρκία υπήρξε η πρόκληση της Αγκυρας ότι η Ελλάδα στόχευε/στοχεύει στον αποκλεισμό της από την Ανατολική Μεσόγειο και περικύκλωσή της. Καθώς από το 2010 και μετά η Ελλάδα και η Κύπρος εγκαινίασαν την πολιτική των τριμερών συμπράξεων με χώρες της Αν. Μεσογείου (ιδιαίτερα με το Ισραήλ), που είτε φωναχτά είτε σιωπηρά προβάλλονταν ως στρεφόμενες εναντίον (της επιθετικότητας) της Τουρκίας στην περιοχή. Παράλληλα άλλες πρωτοβουλίες/ενέργειες (αγωγός EastMed κ.λπ.) κατέληγαν στο ίδιο αποτέλεσμα – μη συμμετοχή/αποκλεισμό της Τουρκίας από «τα τεκταινόμενα στην Αν. Μεσόγειο». Ενώ η ενοποίηση των ΑΟΖ Ελλάδας - Κύπρου, που διακινούσαν ως επίσημη πολιτική Αθήνας και Λευκωσίας, επιβεβαίωνε τους χειρότερους φόβους της Τουρκίας: τον αποκλεισμό της από την Αν. Μεσόγειο (βλέπε σχετικό χάρτη). Μπορεί οι φοβίες και παρανοήσεις αυτές να ήταν ανεδαφικές, πολύ περισσότερο που η Τουρκία είχε ανοικτά εναντιωθεί στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Αλλά, όπως εξήγησε τούρκος πρέσβης σε κλειστή συνάντηση, «η Τουρκία, με τις μεγαλύτερες ακτές στη Μεσόγειο, δεν μπορούσε να δεχθεί τον αποκλεισμό της από την Ελλάδα σε σύμπραξη με το Ισραήλ». Έπρεπε να αντιδράσει και να «σπάσει» τον σχεδιασμό αυτόν. Και για τον σκοπό ακριβώς αυτόν συμάχησε με τη χώρα που δεν συμμετείχε στις συμπράξεις και σχήματα, τη Λιβύη, έστω κι αν ήταν (ή επειδή ήταν;) σε κατάσταση εμφύλιου σπαραγμού. Και έτσι προέκυψε το διαβόητο μνημόνιο, η Λιβύη στο άρμα της Τουρκίας (και η Γαλάζια Πατρίδα). Και έσπασε ο αποκλεισμός!

(Μια δεύτερη αντίδραση της Τουρκίας ήταν να διασφαλίσει την ύπαρξη ενός κράτους στην Αν. Μεσόγειο απόλυτα εξαρτημένου από αυτήν – το αυτοαποκαλούμενο κράτος της Βόρειας Κύπρου. Οθεν η λύση των δύο κρατών.)

Τρίτον, οι συνέπειες του (ελληνικού) νόμου 4001/11, της εθνικής δηλαδή οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας. Η σχετική ρύθμιση δοκιμάστηκε για πρώτη φορά επί του πεδίου νοτίως της Κρήτης. Και απεδείχθη ότι παράγει... παρενέργειες βλαπτικές για τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα (προκλητικές αντιδράσεις Λιβύης/Τουρκίας). Η Ελλάδα θα πρέπει να επιμείνει ως σταθερή θέση στη συμφωνημένη οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ μέσω διαπραγματεύσεων ή με απόφαση της διεθνούς Δικαιοσύνης (ΔΔΧ, Αμβούργο) σύμφωνα με την UNCLOS.

Ο **Π.Κ. Ιωακειμίδης** είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην ηρεοβελτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος του **ΕΛΙΑΜΕΠ**